

ئىنماققا، ۇزارا قارايلاسۇغا قاتىسى قررۋار چىكايالار جۇرەك تۇكىرىنە ۇيالادى

👤 **مەدپالار كوزبەن – شىنجاڭغا نازار** 🇨🇳

□ ساۋلە گازەتنىڭ ئىشلىسى ۋاڭ سى

ۋىن شىۋىلان دەمالىسقا تارادى،
ئېىراق ۋىينە قايتبايى، قايتا شاعىن رايوندا بىرگە تۇراتىن ەركىن اعايدىڭ ۋىينە بارىپ،
ەركىن اعايدىڭ بالاسىنىڭ ساىباىن پىسىقتاتتى.
وسى ئىسىن اۋىزغا العاندا ۋىن شىۋىلان كۆلمىسەرەپ تۇرىپ:
”ەركىن اعاي بىزگە كوپ كۆمەكتەستى، ول ۋىنەمى بىزگە اسا الـ. مايتىن اسۇ، جەڭە الپايتىن قىىنشلىق جوق دەيتىن.
قاىزى مەنىڭ قولمىنان كەلەتتىنى اعايدىڭ بالاسىنا كۆمەكتەسىپ، ۇيرەنۇەن ئىتپتى دە جوعاـ رى دەڭغىكىگە كوتەرۇ، ـ دەدى.

ۋىن شىۋىلاننىڭ ئىسوزىنىڭ ارعى جاعىندا اسەرلى حىيكايپا جاتىر:
2 جىلدىلىڭ الدىندىنا ۋىن شىۋىلاننىڭ اكەسى سالماقتى ناۋقاسقا شالىدـ. ەىپ، ەمدەتۇگە اقشا تاپايپدى، ۋىيندە وقىپ جاتقان 2 بالاسى بار، بارلىق اۋىرتپاشلىق شەشەـ. سى ۋ حۋاچيۇڭنىڭ موينىنا تۇسەدى. بۇل ىستەن خابار تاپقان ەركىن حال سۇراۋ بۇيىمدارىن لىپ، ونىڭ ۋىينە بارىپ، ۇوزى اقشا شىعارىپ، ولاردىڭ وقۇ قاراجاتىن تولۇمەن بىرگە، ۋ حۋاچيۇڭگە اسحانادان جۇمىسى تاۋىپ بەرىپ، قىىنشلىقتا قالغان وسى وتپاسنا قۇانىش سيلايدى.

ۋىن شىۋىلان تۇرغان شاعىن رايون تۇرپان قالاسى حويانشان حالقتى اۋقاتقاندىرۇ بەيقۇت ئۇي شاعىن رايونى دەلىندەى.
5 جىلدىڭ الدىندا بۇل جەر قۇبپا دالا بولاتىن، بۇگىنگى كۇنى حانزۇ، حۇيزۇ، ۇيعۇر، تۇجيا، موڭغۇل، قازاق سياقتى كوپ ۇلت قونىستانغان شاعىن رايون بولدى، قاراستى اۋماقتاعى ئار ۇلت بۇقاراسى تۇرپان قالاسىنىڭ تۇرلىشە اۋىل ـ قالاشقتارىنان كەلگەن.

ەركىن سىياقتى الەۋمەتتىك اۋماق تۇرعىنداردـ. نىڭ قامقورلىق جاساپ، مەيىرىم كورسەتۇندە جانە كۆمەكتەسۇندە ۋ حۋاچيۇڭ وتپاسنىڭ تۇرـ مىسى بىرتىندەپ جاقسارىپ، ۋىن شىۋىلان دا باسـ. قالارعا كۆمەكتەستىن قونىسنىڭ قاتارىنا كىردى. ول بىلاي دەدى:
”ەركىن اعاي مەن الەۋمەتتىك اۋماقتاعى اعاي ـ اپايبار وتپاسىمىزدىك قىين وتـ. كەلدەن وتۇننە كۆمەكتەسىكەن، ئېىز مۇنى قاي ـ قاشان دا ەسىمىزدەن شىعارمايمىز، سونداي ـ اق بىزگە ۇلتتار ئىنتىماعىنىڭ شىنايى ئىمانىن ۇغىندىرـ.

(باسى 1 ـ بەتتە)

توسىن تۇىلعان جاڭغا تىپتىسى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ نىندەتى بىيىلى جوعارى مەكتەپتەن وقۇ تاۋىسقان وقۇشلاردى سىننان وتكىزىپ، ئولىستىرا ئىۇستى. وقۇ تاۋىسۇغا تاياعان، وسى مەكتەپنىڭ شىينجياڭنىڭ نەگىزـ گى ساتلارىندا قالۇدى تاڭداداعان 118 وقۇشى باس شۇجى شي جىنپىڭگە حات جازىپ، داشۇەنىڭ 4 جىلىنىداى ۇيرەنۇ جانە يدەيا جاعىنداى تاپىستارىنان مالمەت بەرىپ، باتسى بولىككە تامىر تارتىپ، شەكارا ئوڭىرـ دى كوركەپىتۇ سىندى بەرىك بەكىمدەرىن ئېلىدىردى. باس شۇجى شي جىنپىڭ قاباعات قارىبالاس بولسادا ولارغا جاۋاپ حات جازىپ، جوعارى مەكتەپتەن وقۇ تاۋىسقان بارشا وقۇشـ لارغا اسقاق ارمان ۇستانىپ، قۇنتتى دا ۇقىپتى بولپ، جاپادان، قىينىدىقتان، قاتەردەن، بوگەتـ. تەن تايىسالاهاي، داۋاىر بورىشىن جۇرەكتىلىكپەن ارقالاپ، جەكە مۇرات ـ تالىپىنىستارىن پارتيا مەن ەمەلمەكت سىتەرىنە توعىستىرىپ، پارتيا ئۇشىن، وتان ئۇشىن، خالىق ئۇشىن كوپتەپ ۇلەس قوسۇدى تاپسىردى.

”التىن بەسىكپەن قوشناسىپ، قوعامعا قادم تاستاعاندا، باس شۇجى شي جىينپىڭنىڭ ماڭغزى جاۋاپ حاتىن تاپسىرىپ الدىق، مەن قاتتى تەبىرەـ نىپ، قاباعات اسەرلەندىم“.
7 ـ ايدىڭ 8 ـ كۇنى وقۇ تاۋىسقان وقۇشى ياڭ جىڭدۇڭ باس شۇجيدىڭ ماڭغزى جاۋاپ حاتىن قايتا ـ قايتا كورىپ، شاتتانا بىلاي دەدى:
”بۇل ەڭ باعالى وقۇ تاۋىسۇ تارتتۇى، ەڭ تاماشا ئومىر تەلگى، ئومىر بوپى امالياتتا ايگىلەپتىن شىنايى جولداما“.

ليۇ گىنجى باس شۇجىگە حات جازعان 118 وقۇشنىڭ ئېىرى، جاۋاپ حاتتى تاپسىرىپ العادـ. نان كەيىن شاتتىققا شويمدى. باس شۇجىگە حات جازۇداى العاشقى ويلاىرن ەسكە العاندا ول تەبىـ. رەنىپ بىلاي دەدى:
”بۇل ئېىزدىڭ شىنايى ويىـ. مىز دەى، ئېىز جۇرەك ئۇنمىزدى باس شۇجىگە جەتكىزگىمىز كەلدى“.

وسى وقۇشلار وتانىڭ جەر ـ جەرىندەن شىينجياڭغا ئېلىم قۇپ كەلگەن، 4 جىلدا تپاشاندـ.

دى“.

2016 ـ جىلى جازدىڭ ئېىر كۇنى تۇرعىن چىن دىيۇاننىڭ شەشەسى شۇي جاۋلان جارتىلاي سالدانىپ قالغان 81 جاستاعى شالىن قاراپ جاتقان كەزىندە ابايسىزدان جىعلىپ قالادى.
ئىدال سول كۇنى تۇستەن كەيىن وتپاسلارىن ارالاپ جۇرگەن الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ كادىرلارى ەكى كارپانىڭ توـ. سەكتە جاتىپ، جارتى كۇن بوپى اۋىزدارىنا ئىدان سالماغاندىمەن بىلەدى. الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ كادرـ. لارى دەرەۋ ەكى كارپانى شىپاخاناغا جەتكىزەدى. شۇي جاۋلاننىڭ وڭ اياعى سىنىپ، 3 اي توسەكـ. تەن تۇسپەي دەمالۇى قاجەت بولادى، دەسەدە، ولاردىڭ چالغىز ۇلى قارامايلدا قىزمەت سىتەيتىندـ. دىكتەن، قاينىپ كەلىپ ەكى كارپانى قاراۋعا امالـ. سىز قالادى.

وسى جاعايدان خابار تاپقان الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ تۇرعىندارى وزدىكتەرىنەن مەيىر جەتكىزۇ گروپپياسىن قۇرىپ، ەكى كارپانىڭ كۇندەلىكتى تۇرمىسىنا قارايلاسادى. الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ ماڭغىنداى ساپۇايشاڭ لازىچى اسحاناـ. سىندا سىتەيتىن حۇيزۇ جىگىت ما لىن وسى مەيىر جەتكىزۇ ۇتلامالى قىيىلىنا ەرىكتى قاتىناـ. سىپ، ەكى كارپانىڭ 3 ۋاقتى تامامەن ۇستىنە الادى. ول ئار كۇنى امالدىڭ بارنىشا ەكى كارـ. يانىڭ تامامەن جاقسارتىپ، سىتەگەن پالاۋ، لاڭمان، كوجە سىياقتى تاعامداردى 3 ايدان استام ۋاقت ۇيلەرىنە ۋاعىندا جەتكىزىپ تۇردى. الەۋمەتتىك اۋماق تاماق اقسىنىڭ ەسەيىن ايرىماقـ. شى بولغاندا، ول:
”اقشا تۇرالى ايتپاي ـ اق قويدـ. ئىخىزار، مۇنى رازلىقمەيەن سىتەدىم. قىيشىلىقى بارلارعا كۆمەكتەسۇگە رىزىمان، مۇنان بىلاي دا وسلاي سىتەيمىن“، دەدى.

سوناۋ قارامايلىداى چىن دىيۇان وسى 1۱ـ گىمەلەردى ەستىگەننەن كەيىن قاتتى اسەرلەنىپ، قارامايلىداى جوعارى ەڭبەكاقلى قىزمەتىن تاستاپ، ايەلى مەن بالاسىن ەرتىپ تۇرپانغا قايتىپ قونىستانىپ، بار ئىقلاسىمەن اكە ـ شەشەـ. سىنە قارايلاسادى. اۋىلىنا قاينقان چىن دىيۇان الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ وسى ۇلكەن وتپاسنا قاتـ. ناسىپ، كىمىڭ ۋىينەن سۇ اقسا، قاي وتپاسىنىڭ شامى بۇزىلسا، كارپيالار ئېىر چاققا بارۇدان قىنالسا، چىن دىيۇان تۇگەلدەي ولارعا كۆمەكتەـ. سەتىن بولدى. ول بىلاي دەدى:
”تۇپەدەي جاقسىلققا تاۋداي قارىمچى قايتار دەگەن. مەن شاـ.

نىڭ وڭتۇستىگى مەن سولتۇستىگىندە تۇىلعان وزـ.

گەرىستەردىڭ كۆاڭغەرى“.
”شىنچياڭ، شىنىندا، جاقسى جەر“.
وقۇ تاۋىسقان وقۇشى گو دافا بىلاي دەدى:
بۇل ارانىڭ ەكونومىكاسى دامىعان، قوعامى ورنىقتى، ۇلتتارى ئىشماقتى، خالىق ئىشىن ئومىر، شات ـ شادمانان تىرىشلىك كەشىپ، جاندى دا جالىندى دامۇ جاعايدىن ايكىلەۋەدە. ول بىلاي دەدى:
”ئېىر بەلدەۋ، ئېىر جولىدى“
بىرگە قۇرۇ جانە جاڭا داۋىردە باتسى بولىكتى قاۋىرت اشۇدىڭ قۇانتتى شىعىس جەلمەن جاراسىەدى دا ورنىقتى شىنچياڭنىڭ بولاشاعى، ئىسوزسىز، اناعۇرـ. لىم جاقسى بولادى. مۇنىڭ ئىشىندە ئېىز جاسـ. تارىدىڭ كۇرەسى مەن ۇلەسى دە، ئىسوزسىز، بولۇى كەرەك، جاستىق ئىزىمىزدى قالدىرۇيمىز كەرەك“.

وسى وقۇشلاردىڭ نازارىندا شىينجياڭنىڭ بار الابى شىت جاڭا وزگەرگەن، باقت لەبى ەسكەن، دامۇداى كۆمەسكى كۇشى زور، ۇمتىكە تولى مىردىتى توپىراق. ليۇ گىنجى بىلاي دەدى:
”وقۇ تاۋىسۇ ساتىندە، ئېىز وسى مىردىتى توپىراقـ تا تۇىلعان وراسان زور وزگەرىستەردەن تەبىرەـ نىپ، شىينجياڭدا قالىپ قىزمەت سىتەۋدى باتلىدىقـ. پەن تاڭداۋمەن بىرگە، باس شۇجى شي جىينپىڭگە حات جازۇ ويىمىز تۇدى، سونىمەن كوپىشلىكنىڭ باتسى بولىكتى كۇلدەندىردۇگە قۇلىشۇ سەنمەن، بەكىمەن باس شۇجىگە ايتتىق“.

”ئېىزدى وسى ارادا قالۇعا باۋرارغان سان ۇرپاق جۇڭگو مۇناي داشۇەسى وقۇشلارنىڭ وتانعا دەگەن قىزۇ سۇيىسپەنىشلىگى بار“.
وقۇ تاۋىسقان وقۇشى سۇڭ زىچيدىڭ ەڭ قۇرمەت تۇتاتتىنى جۇڭگو مۇناي داشۇەسىنىڭ توركىنى بەييجىڭ مۇناي شۇەيۋانىسنىڭ 1967 ـ جىلى الـ. عاشقى كەزەك قۇددىق بۇرعلاۋ ماماندىغىنىڭ وقۇشلارى، ولار كوكىرەك كەرىنەگەن اسقاق سەزىمەن شىينجياڭغا كەلگەن، جان تەبىرەنتەر اڭگەملەلرى كۇنى بۇگىنگە دەيىن مەكتەپتەنگى وقتۇشى ـ وقۇشلار اراسىندا تارالىپ كەلەدى. بۇل كۇندەرى وسى 118 وقۇشى ساقا مۇنايشەـ. لاردىڭ رۇمىن جالعاستىرىپ، شىينجياڭنىڭ نەـ. گىزگى ساتسىنىدا قالىپ، شەكارا ۇڭىردە ەڭبەك كورسەتىپ، ەسە قوسۇدى تاڭدادى.“
”ئېىز «قاـ

(باسى 1 ـ بەتتە)

باس شۇجى شي جىينپىڭنىڭ ماڭغزى نۇسقاۋىنىڭ رۇخىن ئىكەرەلەي ۇيرەنىپ، داپەكتىلەندىرىپ، اۋـ. تونوپيالى رايوندىق پارتكومنىڭ ورنالاستىرۇلارىن، تالاپتارىن تپاناقتاندىرىپ، جاۋاپكەرشلىكتى اناعۇرـ. لىم قاتايىتىپ، جاۋاپكەرشلىك ارقالاۋدى كۇشەيتىپ، جوعارى مەكتەپ ەمتىحاننىڭ ئتۇرلى قىزمەتەرىن باستان ـ اياق تىڭغىلىقتى جۇرگىزىپ، كۇش ۇستىنە كۇش قوسىپ ويداعىداي سىتەپ، ەمتىحان مەن وقۇشى قابىلداۋ قىزمەتنىڭ ادىل دە ادىلەتتى جۇرـ. گىزىلۇنە باتىل شىنايى كەپىلدىك ەتۇ كەرەك.

بەينە ەكرانىمەن بايالىنىس ارقىلى جەر ـ جەردىڭ جوعارى مەكتەپ ەمتىحاننىڭ جۇرگـ. لى پىڭشىن بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى:
جەر ـ جەردىڭ، قاتىستى تاراۋلاردىڭ ورتاق قۇلىشۇنىدـ. ئوزارا كۆمەكتەسىپ، شىن پەيلىمەن ماملە جاساپ، بارلىق ادام ۇلتتار ئىنتىماعىنىڭ وزاتى بولۇعا تالىپىغان، بارلىق وتپاسى ۇلتتار ئىنتىماـ. عىنىڭ ۇلگىسى بولۇعا ۇنتىلعان تاماشا راي قالىپتاستىرىپ، الەۋمەتتىك اۋماق تۇرعىنداردـ. نىڭ باقت سەزىمى، تابىسى سەزىمى جانە حاـ. ۋپىسىزدىك سەزىمى ۇزدىكىسىز ارتتى.
2016 ـ جىلى حويانشان الەۋمەتتىك اۋماعى ”گاۋچاڭ رايوندىق ۇلتتار ئىنتىماعى، العاباسارلىغىنداى ۇلگىلى ورنىن“ بولسىپ باعالاندى، 2017 ـ جىلى ”تۇرپان قالالىق ۇلتتار ئىنتىماعى، العاباـ. سارلىغىنداى ۇلگىلى ورنىن“ بولپ باعالاندى، 2018 ـ جىلى ”شىينچياڭ ۇيعۇر اۋتونومىيالى رايون دارجەلى ۇلتتار ئىنتىماعى، العاباسارـ. لىغىنداى ۇلگىلى ورنىن“ بولپ باعالاندى، 2019 ـ جىلى ”مەملەكەتتىك ۇلتتار ئىنتىماعى، العاباسارلىغىنداى ۇلگىلى ورنىن“ داڭقتى اتاـ. عىنا يە بولدى.

تۇرپان قالاسى كوپ جىلداردان بەرى جالپى خالىق تارتىپ سالىسىپ، كادىرلار باستاماشى بولپ، وتپاسىنان باستاپ سىتەپ، بالالاردان باستاپ يگەرىپ، ۇلتتار ئىنتىماى تارىبەسىن مەكتەپ تارىـ. يەسىنىڭ، وتپاسى تارىبەسىنىڭ، قوعامدىق تارىبەـ. نىڭ ئار بۇنىمەن، ئار جاعىمەن ساپاقتاستىرىپ، ئار ۇلت جاستارى مەن وسپىرىمدەرىنىڭ بىرگە ويناپ، بىرگە ۇيرەنىپ، بىرگە ەرجەتۇنە مۇمكىندـ. دىك جاساپ كەلەدى. بۇكىل قالادا 39 مىڭ 900 ادامنان ۇيمىداسقان 4244 ۇلتتار ئىنتىماعى، العاباـ. سارلىعى قارايلاسۇ گروپپياسى ئار ۇلت بۇقاراسـ. نىڭ ئېىر ئۇيلى جانىداي ەتەنە وتكىنە تاماشا رايىن قالىپتاستىردى.

👤 **«ساۋلە گازەتنىڭ» 7 ـ ايدىڭ 8 ـ كۇنىڭى سانىندا جاريالانغان**

رامايلى جىرىن» جالعاستى شىرقاپ، تپانشانىڭ وڭتۇستىگى مەن سولتۇستىگىندەگى بايتاق دالاعا اتتانامىز“، ـ دەدى سۇڭ زىچى.

”وسىنشاما كوپ وقۇ تاۋىسقان وقۇشلار شىينجياڭدا قالۇدى، باتسى بولىكتە تامىر تارتۇدى قالادى، مەن قاتتى سۇيىنەمىن“.
مۇعالم شىبە چىچىين تەرەڭ سۇيىسپەنىشلىكـ. پەن بىلاي دەدى:
مەن وقۇشلاردى اسقاق مۇرات ورناتىپ، شىينجياڭغا تامىر تارتىپ، نەـ. گىزگى ساتىنعا ئوزىن ارىاپ، قۇلىشنا كۇرەسى جاساپ، كورىكتى شىينجياڭدى كوركىنەتۇگە، وتان ارمانىن بىرگە جۇزەگە اسىرۇعا كۇش ـ قۇات ارناۋعا ۇزدىكىسىز تارىبەيلەمىن، جەتەكتەيـ. مەن.

”باس شۇجى شي جىينپىڭنىڭ ماڭغزى جاۋاپ حاتى مەكتەپتىڭ بولاشاق دامۇنىڭ ماڭغزـ. دى بويسۇنۇ وشىمى“.
جۇڭگو مۇناي داشۇەسەـ. نىڭ (بەييجىڭ) ورنىباسار باستىعى چىن دا ـ نى بىلاي دەدى:
بارلىق وقتۇشى ـ وقۇشلار، ئىسوزـ. سىز، باس شۇجيدىڭ ئىقلاستى ئىالمىن، شىنايى تاپسىرماسىن ەستە بەرىك ساقتاپ، ”وتان ئۇشىن مۇناي ارنايمىن“ سىندى اۋەلگى ماقسات پەن بوـ. رىشتى ۇزدىكىسىز جالعاستىرىپ، ئار ۇلت وقۇشلاـ. رىن جاپادان، قىينىدىقتان، قاتەردەن، بوگەتتەن تايىسالاهاي، داۋاىر بورىشىن جۇرەكتىلىكپەن ارقالاپ، جەكە مۇرات ـ تالىپىنىستارىن پارتيا مەن ەمەلمەكت سىتەرىنە توعىستىرىپ، شەكارادا ارىشىدـ. داي العا باساتىن جاستىق جىرىن جازۇعا تارىبەـ. لەيمىز.

باس شۇجيدىڭ ماڭغزى جاۋاپ حاتىن قايتا ـ قايتا ەسكە لىپ، وقتۇشى ـ وقۇشلار ايرىقشا سەرىپلىپ، سەنىمگە كەنەلدى، تالىقـ. پاي تالىپىنىپ، قايرئاتانا العا باساتىن كۇش ـ قۇانتقا يە بولدى. وقۇ تاۋىسقان وقۇشى ۋاڭ لياڭچى بىلاي دەدى:
”ئېىز باس شۇجيدىڭ تاپسىرماسىن ەستە بەرىك ساقتاپ، شىينجياڭدا تارتىپ، نەگىزگى ساتى سىندى ’قايرىاقتا‘ شەـ. ئخالىپ، وتانىڭ باتسى بولىگىندە جاستىق جاـ. لىندى لاۋلاتامىز“.

(باسى 1 ـ بەتتە)

باس شۇجى شي جىينپىڭنىڭ ماڭغزى نۇسقاۋىنىڭ رۇخىن ئىكەرەلەي ۇيرەنىپ، داپەكتىلەندىرىپ، اۋـ. تونوپيالى رايوندىق پارتكومنىڭ ورنالاستىرۇلارىن، تالاپتارىن تپاناقتاندىرىپ، جاۋاپكەرشلىكتى اناعۇرـ. لىم قاتايىتىپ، جاۋاپكەرشلىك ارقالاۋدى كۇشەيتىپ، جوعارى مەكتەپ ەمتىحاننىڭ ئتۇرلى قىزمەتەرىن باستان ـ اياق تىڭغىلىقتى جۇرگىزىپ، كۇش ۇستىنە كۇش قوسىپ ويداعىداي سىتەپ، ەمتىحان مەن وقۇشى قابىلداۋ قىزمەتنىڭ ادىل دە ادىلەتتى جۇرـ. گىزىلۇنە باتىل شىنايى كەپىلدىك ەتۇ كەرەك. بەينە ەكرانىمەن بايالىنىس ارقىلى جەر ـ جەردىڭ جوعارى مەكتەپ ەمتىحاننىڭ جۇرگـ. لى پىڭشىن بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى:
جەر ـ جەردىڭ، قاتىستى تاراۋلاردىڭ ورتاق قۇلىشۇنىدـ. ئوزارا كۆمەكتەسىپ، شىن پەيلىمەن ماملە جاساپ، بارلىق ادام ۇلتتار ئىنتىماعىنىڭ وزاتى بولۇعا تالىپىغان، بارلىق وتپاسى ۇلتتار ئىنتىماـ. عىنىڭ ۇلگىسى بولۇعا ۇنتىلعان تاماشا راي قالىپتاستىرىپ، الەۋمەتتىك اۋماق تۇرعىنداردـ. نىڭ باقت سەزىمى، تابىسى سەزىمى جانە حاـ. ۋپىسىزدىك سەزىمى ۇزدىكىسىز ارتتى.
2016 ـ جىلى حويانشان الەۋمەتتىك اۋماعى ”گاۋچاڭ رايوندىق ۇلتتار ئىنتىماعى، العاباسارلىغىنداى ۇلگىلى ورنىن“ بولسىپ باعالاندى، 2017 ـ جىلى ”تۇرپان قالالىق ۇلتتار ئىنتىماعى، العاباـ. سارلىغىنداى ۇلگىلى ورنىن“ بولپ باعالاندى، 2018 ـ جىلى ”شىينچياڭ ۇيعۇر اۋتونومىيالى رايون دارجەلى ۇلتتار ئىنتىماعى، العاباسارـ. لىغىنداى ۇلگىلى ورنىن“ بولپ باعالاندى، 2019 ـ جىلى ”مەملەكەتتىك ۇلتتار ئىنتىماعى، العاباسارلىغىنداى ۇلگىلى ورنىن“ داڭقتى اتاـ. عىنا يە بولدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

بوگەتتەن تايىسالاهاي، داۋاىر بورىشىن جۇرەكتەـ. لىكىپەن ارقالاپ، جەكە مۇرات ـ تالىپىنىستارىن پارتيا مەن مەملەكت سىتەرىنە توعىستىرىپ، پارتيا ئۇشىن، وتان ئۇشىن، خالىق ئۇشىن كوپتەپ ۇلەس قوسۇىن ئۇمت ەتتى.

باس شۇجى شي جىينپىڭنىڭ ماڭغزى جاۋاپ حاتى پارتيا مەن خالىق سىتەرىنىڭ ۇزاق بولاشاقـ. تىق دامۇى مەن جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەندـ. ۋىن جۇزەگە اسىرۇ سىتراتەگىيالىق بىيگىندە تۇرىپ، جوعارى مەكتەپ تاۋىسقان بارشا وقۇـ. شىلاردى جاڭا داۋىردىڭ ۇلى امالياتىندا شىنىدـ. ەىپ تولىسۇعا جىگەرلەندىردى، بۇل باس شۇجيدىڭ جوعارى مەكتەپتەردەن وقۇ تاۋىسـ. قان بارشا وقۇشلارعا ئىقلاستى قامقورلىعى مەن شىنايى ئۇمىنتىن تولىق ايگىلەدى، سونداي ـ اق باس شۇجيدىڭ شىينچياڭ قىزمەتىنە ايرىقشا باس شۇجيدىڭ ئىالمىن ەستە بەرىك ساقتاپ، ۇلى مۇرات ورناتىپ، اسقاق ارمان ۇستانىپ، جاڭا ئادـ. ۋىردىڭ كۇرەسكەرلەرى بولۇى: ۇيرەنۇدى كۇـ. شىينىپ، قابىلەتتى ئوسىرىپ، وتان قۇربلىسىنىڭ جارامدى دارىندىسى، ترەگى بولۇعا قۇلىشۇنى؛ قۇنتتى دا ۇقىپتى بولپ، تانىم مەن ارەكەتتىڭ بىرلىگىنە جەتىپ، مۇراتتى، ئېىلىمدى، قابىلەتتى نىسكەر بولۇعا قۇلىشۇنى؛ جاپا مەن قاتەردەن تايـ. سالاهاي، جۇرەكتىلىكپەن بورىش ارقالاپ، وتاندى ئىسۇيۇدى، شىينجياڭدى ئىسۇيۇدى ومىرلىك سەنىم تەپ، وتانىڭ باتسى بولىگىندەگى شەكارا ئوڭىرگە تورائغىداي تەرەڭ تامىر تارتىپ، شەكارا ئوڭىردى قىزۇ سۇيەتىن، شەكارا ئوڭىردى كوركەپتەنتىن، شەـ. كارا ئوڭىردى قورعايتىن، شەكارا ئوڭىرگە ۇلەس قوـ. ساتىن جالىندى كۇش بولۇى كەرەك.

شىينچياڭ تارىخى — ئار ۇلت خالىقىنىڭ شىينجياڭغا تامىر تارتىپ، وتانىنىڭ ئۇمىنتىن اقتاۋ تارىخى. باس شۇجى شي جىينپىڭنىڭ ماڭغزى جاۋاپ حاتى مەن شىنايى قامقورلىعى شىينجياڭداى ئار ۇلت كادر ـ بۇقاراسىنىڭ كورىكتى شىينجياڭدى كوركەپىتۇ سەنىمى مەن بەكىمەن اناعۇرلىم بەكەمـ. دەپتىنىدىگى، اسىرسە، جوعارى مەكتەپتەردەن وقۇ تاۋىسقان بارشا وقۇشلاردى مۇرات ـ سەنىم رۇخىن بەكەمدەۋگە، قاجىرلىلىقىەن كۇرەسىپ تەرەڭ تامىر تارتۇعا، كوكىرەك تولى سەزىمەن خالىققا قىزمەت ەتۇگە، شەكاراداعى وسى ”ۇلكەن دومنا پەشتە“ سومدالۇعا، نەگىزگى ساتى سىندى ”قايرىاقتا“ شىڭالۇعا، وتان ەڭ قاجەت ەتكەن جەردە جاستىق جالىندى لاۋلاتۇعا جىگەرلەندىرەـ. تىندىگى داۋىسىز.

سىتەپ، ەڭ قاتاڭ قاعىدامەن، ەڭ قاتاڭ تارتىمـ. پەن، ەڭ تاماشا سىتپىلەن وقۇشى قابىلداۋدىڭ ادىلدىگىن شىنايى قامتاماسىز ەتۇ كەرەك. ەمتىحان قاعازىن تەكسەرۇ قىزمەتىن مۇقيات ۇيمىداستىرىپ، ەمتىحان قاعازىن تەكسەرۇشى وقتىشۇشلاردى سارالاۋدى قاتاڭداسىتىرىپ، ەمتىحان قاعازىن تەكسەرۇ ساپاسى وتكەلن قاتاڭ يگەرۇ كەرەك. قىزمەت ئىارتىبىن قاتايىتىپ، «جوـ. عارى مەكتەپ ەمتىحانن، وقۇشى قابىلداۋدى باسقارۇ قىزمەتنىڭ سەگىز ئىۇرلى نەگىزگى تالابىن» قاتاڭ اىتقارپ، جوعارى مەكتەپتەرگە وقۇشى قابىلداۋدا ”التىنعا جول بەرمەۋ،” ”ونعا قاتاڭ تىسىم سالۇ،” ”وتىز بولمايدى” سىياقتى وقۇشى قابىلداۋ قىزمەتنىڭ تىپىمدارىن قاتاڭ تپاـ. ناقتاندىرىپ، وقۇشى قابىلداۋ قىزمەتنىڭ جۇبەـ. لى، ادىل بولۇىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۇ كەرەك. ”جارپا وقۇشى قابىلداۋعا“ تاباندى بولپ، مەملەـ. كت، اۋتونومىيالى رايون، جوعارى مەكتەپ، ورتا مەكتەپ ئىورت دارەجە ئىنفورماتىياسىن اشىق ۇستاۋ ئتۇزىمىن قاتاڭ تپاناقتاندىرىپ، وقۇشى قاد بىلداۋ ئىنفورماتىياسىندا ”وندا اشىق بولۇدى“ قاتاڭ تپاناقتاندىرىپ، ئىارتىپ تەكسەرۇ، باقالاۋ ـ تەكسەرۇ ورگاندارى مەن قوعامداى ئار سالاندىڭ باقالاۋىن برىقتىلىقپەن قابىلداۋ كەرەك. بەلگىلەمگە قايشلىق جاساپ وقۇشى قابىلداۋدى باقالاۋ، تەكـ. سەرىپ ئېىر جاپىلى ەتۇ تەبىسنى ارتىرىپ، بىرەۋى بايقالسا بىرەۋىن تەكسەرىپ، قاتاڭ سوققى بەرۇ، استە كەڭشىلىك ەتپەۋ كەرەك.

لى پىڭشىن بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى:
وقۇشى قابىلداۋ ساپاساتىن ۇگىتەشۇ، ئىسۇسىدـ. دىرۇ، تالاپ كەستەسىن تولتىرۇعا جەتەكشىلىك ەتۇ، ئىنفورماتىسيا سۇراستىرۇ سىياقتى قىزمەتتەرـ. دى جالپى بەتىك، تىڭغىلىقتى ويداعىداي سىتەپ، ەمتىحان بەرگەن وقۇشلارعا سەنىمدى كۆمەك بەرۇ قاجەت، جالغان ۇكت، وقۇشى قاـ. بىلداۋدا الدامشلىق سىتەشۇ سىياقتى زاڭعا، بەلگەـ. لسەمگە قايشى ارەكەتتەرگە قاتاڭ سوققى بەرىپ، مالىدەۋ، قابىلداۋ ارانسىن بركىلىسىىزـ. دەندىرىپ، ەمتىحان بەرگەن وقۇشلاردىڭ زاڭدىق ۇقىق ـ مۇددەسىن شىنايى قورعاپ، ەمتىحان بەرگەن وقۇشلار مەن اتا ـ انالاردى الاڭسىز، قامسىز ەتۇ كەرەك.

اۋتونومىيالى رايوننىڭ ورنىباسار ئىموراعاسى جاۋ چىڭ بىرگە ەمتىحان جاعايدىن شارلادى.

👤 **«ساۋلە گازەتنىڭ» 7 ـ ايدىڭ 8 ـ كۇنىڭى سانىندا جاريالانغان**

تەپ، ئومىردىڭ تاماشا تاراۋىن جازىپ، ۇلكەن نىسكە جارامدى، كەلەلى مىندەت ارقالايتىن باتسى بولىكتىڭ قۇربلىسىنلارى بولۇعا قۇلىشۇنى كەرەك.

”ئىستىڭ وڭمايىنا جۇگىرەپتەندەر، ئىسوز جوق، تابىسقا جەتەدى، قىبن سىتەن جالتارمايتىندار العا باسادى“.
العا باسۇ جولى ئاردايمىم ئىساتتى بولا بەرمەيدى، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇى سىندى جۇڭگو ارمانىن جۇزەگە اسىرۇ ئار ۇرپاق جاستاردىڭ بەلدى بەكەم بايلاپ كۇرەس جۇرـ. گىزۇىن قاجەت ەتەدى. بۇل رەتكى جاڭغا تىپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ نىندەتىنە قارىسى اتـ. تانۇدىڭ قاتاڭ كۇرەسى ئار ۇلت جاستارىن شىڭـ. دالۇدان وتكىزىپ، تولستىردى. جاستار تاماشا زاـ. ماندا تۇىپ، كەلەلى مىندەت ارقالاۋدا. جوعارى مەكتەپ بىتىرگەن بارشا وقۇشلار باس شۇجيدىڭ ئىالمىن ەستە بەرىك ساقتاپ، ۇلى مۇرات ورناتىپ، اسقاق ارمان ۇستانىپ، جاڭا ئادـ. ۋىردىڭ كۇر